

"Gəlmışəm, qoynunda siğınacaq ver!"

**Zəlimxan Yaqub onu sevən saysız-hesabsız
pərəstişkarlarının ürəyində yaşayacaq**

"Azərbaycan ədəbiyyatının, poeziyamızın ağrı-acılı bir gününü yaşadıq. ZƏLİMXAN YAQUB itkisini. Xalq ədəbiyyatından güc almış ustاد şairimiz şeir söyləyəndə sanki dağ-daş belə dinər, dilə gələrdi. Gur təbli, coşqun avazlı, bal kimi şipşirin şivili şeirləri, bəməzə səhbətləri ilə onu sevənlərin, saysız-hesabsız pərəstişkarlarının ürəyində yaşayacaq Zəlimxan Yaqub!," "Poeziyamızın nəriltili, gurultulu, sazi sözündən, sözü sazından, özü hər ikisindən uca, Zəlimxan qardaşım!

Yerin həmişə görünəcək!", "Heç bir il olmaz. Bir kitab təqdimatında rəhmətlik Məmməd Aslan Zəlimxan Yaqubu bir dəstə bənövşə ilə salamladı. Bənövşə unikal ətirlə, rəngli, tikansız çıxıldı. Həm Məmməd Aslan, həm də Zəlimxan Yaqub şirin dilli, aydın düşüncəli və unikal ətirlə şairlərimiz idilər. İstənilən bəndəsinə xoş xasiyyət vermək cənab Haqqə zor gəlməz. Allah hər ikisindən rəhmət eləsin..."

Uzun süren ağır xəstəlikdən əziyyət çəkən Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun ölüm xəbəri yayılan kimi sosial şəbəkələrdə onun haqqında yer alan bu fikirlər mərhumun gerçəkden xalqın sevilmisi olduğunu bir daha təsdiqlədi. Şairin ölüm xəberini eşidənlər bir şeirində yazdıgı kimi dərindən "of" çəkdi.

Sevgi dolu, təəssüf dolu xatirələr dileydi, fikirlər bir-birini əvəzlədi: "Dünyadan şair köç etdi, yeri boş qaldı..." dedilər.

Sinəsini "Şöhret" və "Şəref" ordenləri bəzəyən Xalq şairi ve ictimai xadim haqqında olkə başçısı və dövlət rəsmilərinin imzaladığı nekroloqda isə: "Bədii yaradıcılığa gənc yaşılarından başlayan Zəlimxan Yaqub Azərbaycanın zəngin şeir ənənələrini uğurla davam etdirən şairlərdəndir. O, xalq yaradıcılığından məharətlə bəhrələnərək müasirələrimizin yüksək insanı keyfiyyətlərini, ümumbaşarı və milli dəyərləri, tariximizin taleyülü anlarını özündə eks etdirən əsərlər yaradıb. Şairin rəngarəng mövzulu və dolğun məzmunlu şeirləri poeziyamızın inciləri əsəriyyəsinə qalxaraq Azərbaycan ədəbiyyatında yeni söz kimi qəbul edilib. Onun qəhrəmanlıq ruhu, vətənpərvərlik hissi, azərbaycançılıq məfkurusu ilə aşıllanmış əsərləri esl vətəndaşlıq mövqeyini nümayiş etdirirək gənc nəslin təriyəsində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir"- kimi dəyərlə fikirlər yer aldı.

Şairin ölümündən təsirlənən qələm dos्�tlarının, həmkarlarının xatirələri diley gəldi...

BORÇALININ QÜDRƏTLİ SƏSİ

Zəlimxan Yaqubu gənclik vaxtlarından, Bakıda kitab ticarəti sahəsində işlədiyi illərdən tanıldığından deyən və şairin ölüm xəbərini xaricdə eşidən **Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlı** həmkarını hər şeyi halal zəhməti və istedidiyə qazanan insan kimi xatırlayı: "Yazıcı" nəşriyyatında bir yerde çalışdıq, birge səfərlərimizdə, oxucu görüşlərinde, kitab muzakirələrində çoxlu çıxışımız oldu. O, Bakıda Borçalının qüdrətlili səsiydi. O mühitdən çıxmış bir sıra tanınmış qələm sahibiylə birgə Borçalının mənəvi və ədəbi dünyasının Azərbaycan-dan ayrılmaz olduğunu sübut etmişdi. Bəziləri onu aşağılamaq məqsədiyle "aşıqdır" deyirlər. Türk əxlaqi və ruhunun besiyi və yanar kürəsi olmuş böyük irfan ədəbiyyatının, Yunis Əmrə, Pir Sultan Abdal, Qurbani, Abbas Tu-farqanlı, Aşıq Ələsgər, Aşıq Veysəl yolunun davamçısı olmaq zinqirovlu-minqirovlu ərəb-fars ibarələriyle dolu və bizi başqalarının süfrəsinə çəkən yazılı şeirbazlıqdan min qat artıqdır. Bununla yanaşı, Zəlimxan həm də Füzulidən Şəhriyaradək klassik ədəbiyyatımızın bilici olmaqla ona bağlı idi".

riyile dolu və bizi başqalarının süfrəsinə çəkən yazılı şeirbazlıqdan min qat artıqdır. Bununla yanaşı, Zəlimxan həm də Füzulidən Şəhriyaradək klassik ədəbiyyatımızın bilici olmaqla ona bağlı idi". S.Rüstəmxanlının fikrincə, çağdaş ədəbiyyatımızda sazla sözün vəhdətini saxlamaq baxımından Zəlimxana bənzər qələm sahiblərimiz yoxdur: "Saz Zəlimxanın gücsüzlüyü yox, gücüydi, böyüklüyüydi. Xəste olsa da, diqqətlidi. Zəng vurub mənim mətbuatdakı yazıları və ya başqa dostlarmızın yazıları barədə fikirlərini bölüşərdi. Ancaq son vaxtlar zənglərime cavab verirdi. "Yəqin nömrəsini dəyişib" deyirdim. Sonra öyrəndim ki, başqalarına da cavab vermir. Zəngim çatsa, deyəcəkdəm ki, darixma, özün xəste olsan da, sözün Məmməd Arazin sözü kimi saplaşdırımdır..."

"HEC BIR AĞIR İTKİ YOXDUR..."

Şair, nasır Seyran Səxavət qələm yoldaşını tale adəmi adlandırrı: "O, ele bil torpağın altından çıxıb gəlməşdi. Öz taleyini yaşıdı. Kənddən Gələşi gözümün qabağındadır. Müxtəlif yerlərdə çalışdı. Yavaş-yavaş Zəlimxan Yaqub oldu. Sözlə istədiyi kimi roftar edə bilən adam idi. Yaxşı münasibətimiz var idi. O, geniş qəlb sahibi idi. Defələr zəng edərək hər hansı yazım haqqında ürkə sözlərini bildirmişdi". Zəlimxan Yaqubun xəstəliyinin uzun müddət sürməsində danişan nasır: "Sağ olsun ki, bizi

ki üz verdi" deyə yazırlar. Bu, yanlış fikirdir. Bu sözdən elə çıxır ki, o, dünəyasiన dəyişibse, biz onu tamam itirdik. Düzdür, gözü müz Zəlimxana öyrəşmişdi. Tez-tez tədbirlərdə rastlaşırıq. Sadəcə, bunlar olmayacağıq. Onu görmeyəcəyik, səsini eşitməyəcəyik. Ancaq onun 13 cildlik kitabı yerindədir. Bunu ki itirməmişik. Yəni itki yoxdur. O, gedəndə öz yaziqlarını demir qara cutuya qoyub özü ilə aparmayıb ki... Onda bunun harası itkidir?

Ailesi, əzizləri, doğmaları üçün bu söz hədasa bir az uyğundur. Ancaq böyük mənada heç bir ağır itki yoxdur".

"SƏN DANIŞMAYANDA YORULURSAN"

Zəlimxan Yaqubu xalq adamı kimi dəyərləndirən **"Ulduz" jurnalının baş redaktoru Qulu Ağsəs** hesab edir ki, mərhum

maşınla getdiyi yolda düşüb ot biçən insanlara qoşulduğunu görmüşəm. Sinəsində deputatlıq nişanı ilə ot biçdiyini görmüşəm. O insanlar üçün Zəlimxan bir əfsanəyə çevrilər. O, parlamentin deputati olanda da, başqa tribunalarda təmsil olunanda da həmişə eyni adam idi. Onun pafosu da təbii idi - hamısı içdən gelirdi". Xalq şairi ilə çoxdan münasibəti olduğunu söyleyən Qulu Ağsəs bu tanışlığının tarixini vərəqləyir: "Mən Azərbaycan Televiziyasında işləyəndə Zəlimxan Yaqub mənim verilişimde qonaq olmuşdu. Bəzən söz adamları ilə görüşəndə sonradan "filan suali verdi" deyə gedib sədrə şikayət edirdilər. Mən Zəlimxanla müsahibədə də "bariti" bir qədər çox eləmişdim və gözləyirdim ki, yenidən rəhbərlərdən məni çağırıb müsahiblərlimlə "nəzakəti" olmayı tövsiyə edəcəklər. Ancaq bu dəfə əksinə oldu. Zəlimxan sədr müavininin otağında olarkən məni çağırıdlar və "istedadlı, qabiliyyəti oğlandır" - deyə o məni təriflədi. Bundan sonra bizim münasibətim yarandı. Sonra mənim toy şənliyimdə tamada da özü olmaq istəmişdi. Ancaq gəlib iştirak etdi. Yadimdardır, "Əjdər əmi" mahnısına iki dəfə oynadı. Sona qədər danışdı-güldü. Aparıcılıq da diktör Eldost Bayrama həvalə etdi. O, məclisde hamı ilə ünsiyyət tapırdı və məclisi bütövlükdə elə almayı bacarırdı. Hansı yubiley tədbirinə gedirdi, orada yubilyar yaddan çıxırdı. Hətta Habil Əliyev kimi böyük sənət adəminin yubiley gecəsində kaman ustası kimi hazırlıocab adam onun sözləri qarşısında söz tapmayaq: "Zəlimxan, danış, sən danışmaya yorulursan" - dedi". Qulu Ağsəs deyir ki, Zəlimxan Yaqubun bütün şairlərin yaradıcılığından şeir bilek qədər fe-nomenal yaddaşı vardı: "Demek olar ki, ağız ədəbiyyatını az qala əzberləmişdi. Aşıq ədəbiyyatını gözəl bilirdi. O, tarixə ekskurs edəndə də o dövrün aşığını tapırdı və onun elindən tutub həmin epoxanı və həttə coğrafiyanı gezib dolaşın bilirdi. Mən elə gəlir ki, 20-ci əsrin sonu və 21-ci əsrin evvəlində də tədqiqatçılar xalq poeziyasını arayıb axaranda Zəlimxan Yaqub da bu poeziyanın bir nümayəndəsi kimi onların elindən tutacaq, onları gəzdirecək".

"Xalqım, millətim üçün mənəli ömrə yəsadım, övladlarına da bu cür həyat yaşamağı arzulayıram"- deyə son anda vesiyət edən xalqın söz adımı yanvarın 11-də torpağa tapşırıldı. "Gəlmışəm, qoynunda siğınacaq ver!"- deyə yanan şairin üz tutduğu son ünvan 1-ci Fəxri Xiyabanı oldu...

Allah rəhmət eləsin!

O, Bakıda Borçalının qüdrətlili səsiydi. O mühitdən çıxmış bir sıra tanınmış qələm sahibiylə birgə Borçalının mənəvi və ədəbi dünyasının Azərbaycan-dan ayrılmaz olduğunu sübut etmişdi. Bəziləri onu aşağılamaq məqsədiyle "aşıqdır" deyirlər. Türk əxlaqi və ruhunun besiyi və yanar kürəsi olmuş böyük irfan ədəbiyyatının, Yunis Əmrə, Pir Sultan Abdal, Qurbani, Abbas Tu-farqanlı, Aşıq Ələsgər, Aşıq Veysəl yolunun davamçısı olmaq zinqirovlu-minqirovlu ərəb-fars ibarələriyle dolu və bizi başqalarının süfrəsinə çəkən yazılı şeirbazlıqdan min qat artıqdır. Bununla yanaşı, Zəlimxan həm də Füzulidən Şəhriyaradək klassik ədəbiyyatımızın bilici olmaqla ona bağlı idi".

ölümüne hazırlamışdı. Bilirdi ki, biz onu itirəcəyik. Hətta bu da mənə qeribə gəldi: "O dərəcədə bilirdi ki, hətta o özü də bu dilin bir parçasına çevrilmişdi. Xalq Zəlimxanı ağızındaki dili kimi hiss edib. Eləcə, Zəlimxan da xalq öz ağızındaki dili kimi hiss edib. Bu bağışlıqla onu ictimaiyyətə sevdire bilmışdı. Onun danışıği da, hərəkətləri də son dərəcə sadə və saya idi. Məsələn, mən onun avto-

şair ədəbiyyatdan, təbiətdən, poeziyadan dəhaçox xalqın dilini bilirdi: "O dərəcədə bilirdi ki, hətta o özü də bu dilin bir parçasına çevrilmişdi. Xalq Zəlimxanı ağızındaki dili kimi hiss edib. Eləcə, Zəlimxan da xalq öz ağızındaki dili kimi hiss edib. Bu bağışlıqla onu ictimaiyyətə sevdire bilmışdı. Onun danışıği da, hərəkətləri də son dərəcə sadə və saya idi. Məsələn,

Təranə Məhərəmova